

Työterveystoiminnan vaikuttavuus ja sen indikaattorit

Työterveyshuollon sairaanhoidon kehittäminen varhaisen työkyvyn tuen tehostamiseksi

Työterveystoiminnan vaikuttavuus ja sen indikaattorit

Tutkijalääkäri Tiia Reho

10.10.2018

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Työterveyshuollon sairaanhoidon suurkuluttajat – palveluita paljon käyttävät potilaat

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Paljon palveluita käyttävät potilaat Suomessa

- Kallein 10 % asukkaista → 81 % Oulun sos.terv.kustannuksista
 - kalleimmista 63 % sos.palveluja tarvitsevia ¹
- Yksityissektorilla kallein 5 % → 40 % yksityisen sairaanhoidon kokonaiskustannuksista ²
- Erikoissairaanhoidossa kallein 15 % → 70 % sairaanhoitopiiriin kokonaislaskutuksesta ³
- PK-seutu: hoitokustannuksista 39 % ESH:sta
 - Psykiatrinen vuodeosastohoito ⁴

1) (Leskelä et al., 2013, Leskelä et al. 2016)

2) (Blongren et al., 2015)

3) (Leskelä et al., 2015)

4) (Kapiainen et al. 2010)

10.10.2018

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Paljon palveluita käyttävät potilaat kansainvälisesti

- 10 % → 40 % käynneistä ¹

Määritelmät ja asetelmat vaihtelevia

- Monisairautta ja moniongelmaisuutta ²
- Heikko koettu terveys ja heikompi elämänlaatu, MUPS/MUS, mielenterveyden häiriöt... ³
- Työttömyys ja eläkkeellä olo ⁴
- Yksi tutkimus yhteydestä pitkiin sairauspoissaoloihin ⁵

1) (Neal et al. 1998, Smits et al. 2009)

2) (Smits et al. 2009, Pymont et al. 2015, Gill et al. 1999, Droomers et al. 2004)

3) (Reid et al. 2002, Kersnik et al. 2001, Smits et al. 2013)

4) (Vedsted et al. 2005, Bergh et al. 2006, Scaife et al. 2000)

5) (Bergh et al. 2007)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tutkimuksen tavoite

Tavoitteena on määritellä suurkuluttajuutta kuvaavia ja suurkuluttajuuteen liittyviä tekijöitä työterveyshuollossa

Tutkimusaineisto

- Pihlajalinna Työterveys - käyntitiedot
- Poikkileikkaustutkimus 2015
- Pitkittäistutkimukset 2014 – 2016
- Tavoitteena saada mukaan sairauslähtöiset käynnit riippumatta KELA-luokasta
- Myöhemmissä analyyseissä yhdistettiin ETK:n eläketietoihin

Tutkimusaineisto

Sairaanhoidon käynnit & työkyvyn seurantakäynnit

Lääkärikäynnit

Erikoislääkärikäynnit

Työterveyshoitajan käynnit

Fysioterapeutin käynnit

Psykologin käynnit

Aineistoon tehtyt rajaukset

Ikä 18-68v.

Vain fyysinen vastaanotolla asiointi

Lakisääteiset sopimukset poistettu

Suurkuluttajan määrittely

Yleisin suurkuluttajan määritelmä on ylin kymmenys palveluja käyttäneistä (frequent attender 10%, FA10) ¹

Vertailuryhmänä palveluita käyttäneet ei-suurkuluttajat (non-FA)

1) (Vedsted et al. 2005, Luciano et al. 2010, Smits et al., 2009)

Millainen on työterveyshuollon sairaanhoidon suurkuluttaja?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Suurkuluttajat suhteessa muihin kävijöihin ja asiakkaisiin

Characteristics	n	Attended primary care OHS in 2015, %
Pihlajalinna OHS clients in 2015	68370	
Female	27652	47
Male	40718	53
Attendees of primary care OHS in 2015	31960	100
Female	13653	43
Male	18307	57
Frequent attenders, FA 10 %	3617	10
Female	1806	50
Male	1811	50

- Kokonaisasiakaslukmäärä oli 68 370 henkilöä vuonna 2015
- Työterveyspalveluja käytti 47 % kaikista asiakkaista.

Paljon palveluita käyttävät potilaat v. 2015

>8 käyntiä
vuodessa

5 % asiakaskunnasta
→ 36 % käynneistä

9 % osallistunut
työterveysneuvotteluun

Tilastollinen yhteys suurkuluttajuuteen

naissukupuoli

teollisuus
sosiaali- ja
terveyspalvelut

suuret ja keskisuuret
yritykset

Tuki- ja liikuntaelimestön
sairaudet ja
mielenterveyden häiriöt

Mitä seuraavaksi

- Tulossa ...
 - Satunnaisista ja pysyvistä suurkuluttajista
 - Suurkuluttajien sairauspoissaoloista
 - Suurkuluttajien eläketapahtumista
 - Paljon palveluja käyttävien kaksi määrittelyä – kustannusten ja käyntimäärien suhteen
 - Julkaisut tullaan lisäämään uta.fi/ttavain sivustolle

Johtopäätökset

- Paljon palveluita käyttävät potilaat ovat riskissä työkyvyttömyydelle
- Paljon palveluita käyttäviä kannattaa seuloa potilastietojärjestelmistä ja tarkistaa erityisesti heidän hoitonsa ja kuntoutustarpeensa
- Jatkossa tulisi tutkia soveltuvia interventioita työterveyshuollon suurkuluttajille

Työterveysneuvottelut työkyvyn tuessa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Työterveysneuvottelut - taustaa

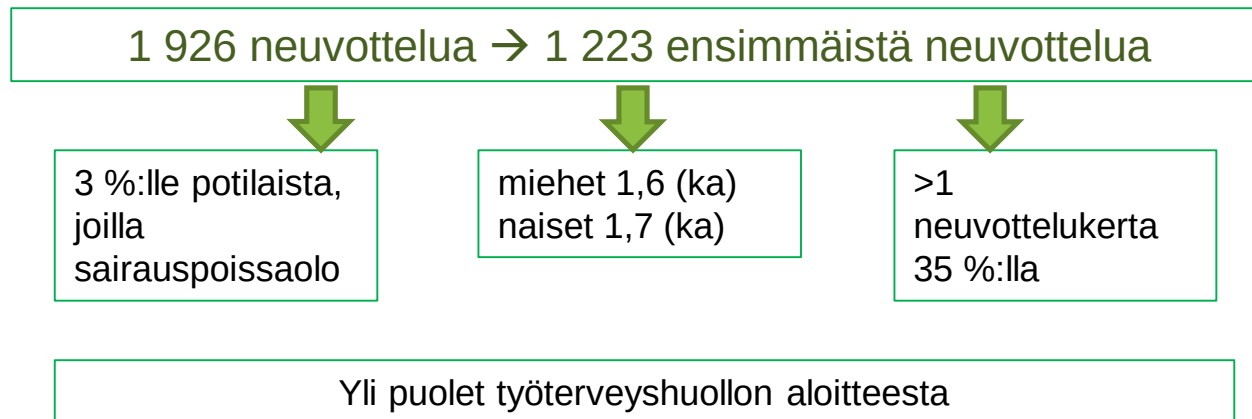
- 30-60-90 –sääntö
- Osatyökykyisten työntekijöiden tukeminen
- Käytännön tarpeesta muodostunut toimintatapa, jota *Hyvä työterveyshuoltokäytäntö* ohjaa
- Vain vähän tutkimusta aiemmin ¹

1) (Liira et al. 2013, Lappalainen et al. 2018)

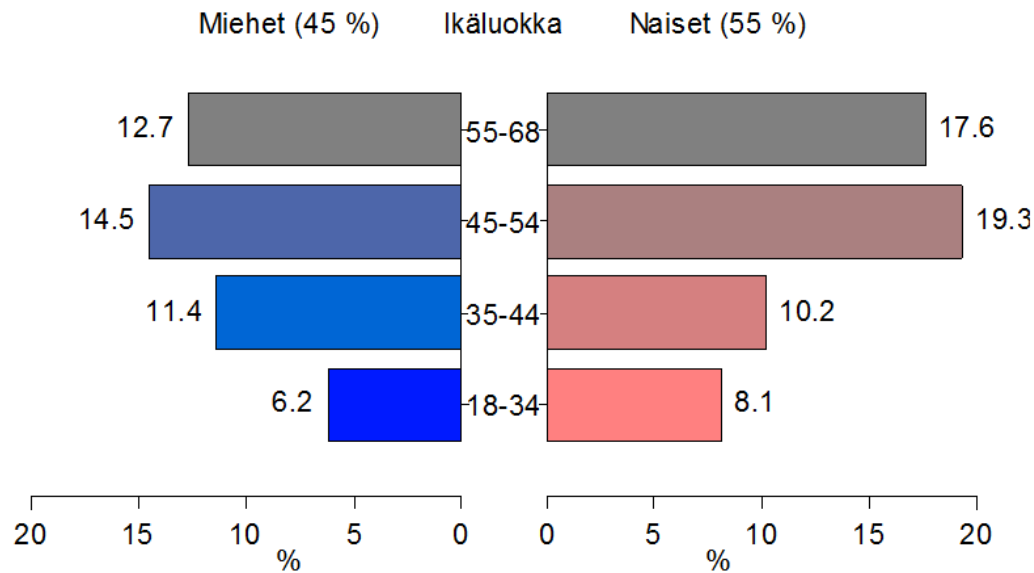
Tutkimusaineisto

- Kaikki työterveysneuvottelut 2013 – 2015
→ Ensimmäinen neuvottelu
- Tutkijalääkäri keräsi tiedot, jonka jälkeen ne kategorisoitiin
- Aineistoon yhdistettiin sairauspoissaolotiedot 2013-2015
- Asiakkaita
 - 50 572 (2013)
 - 57 082 (2014)
 - 68 370 (2015)

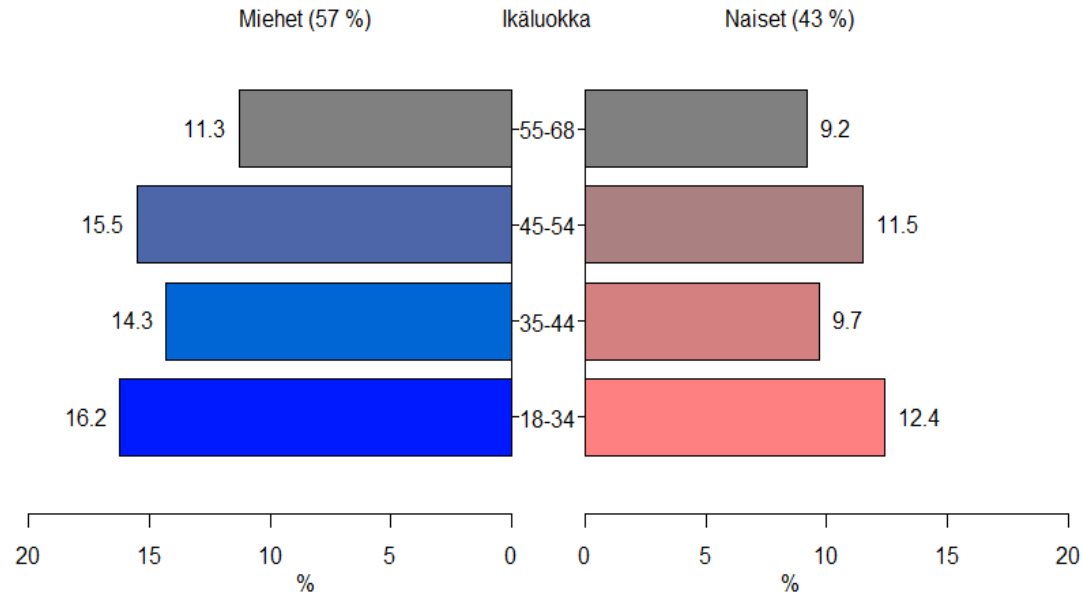
Tulokset

Ensimmäiseen neuvotteluun osallistujat

Pihlajalinna Työterveys tutkimusaineisto 2015, (n=31 960)

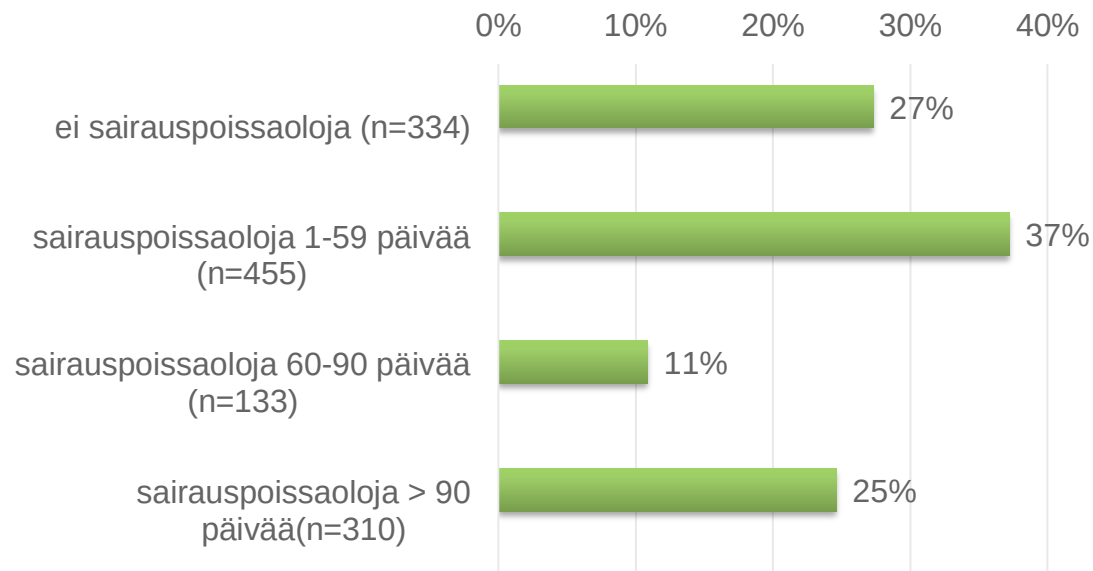
Tulokset – työn muokkaus

Työajan lyhennys
26 %:lla

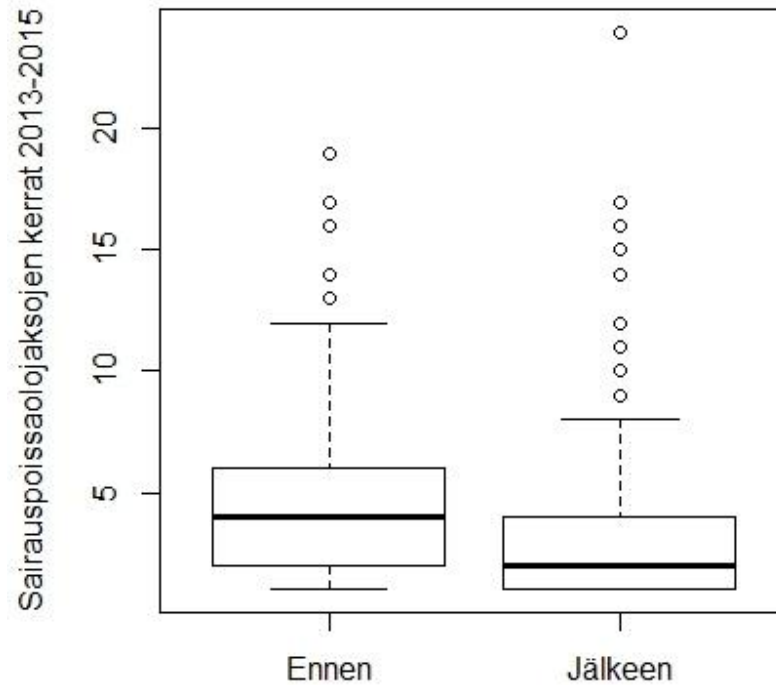
Työnkuvan muokkaus
32 %:lla

Sekä työnkuvan
muutos että työajan
muutos
→ 14 %

Tulokset – sairauspoissaolot

Tulokset - sairauspoissaolot

Työterveysneuvottelumuistio

- Neuvotteluiden kirjaukset eivät tasalaatuisia ja osin puutteellisia
- Neuvotteluiden määrää ja laatua olisi hyvä voida seurata
 - Yhteys sairauspoissaoloihin, neuvotteluun johtaneet syyt, sovitut toimenpiteet
- Rakenteinen kirjaaminen mahdollistaisi seurannan ja tukisi keskittymistä työ- ja toimintakykyyn

Uusi neuvottelumuistiopohja

- Hankkeessa tuotettiin neuvottelumuistiopohja (www.uta.fi/ttavain)
- Hankkeessa tehtiin yhteistyötä *Työterveysneuvottelu työhön paluun tuessa* –hankkeen kanssa (www.ttl.fi/tyoterveysneuvottelu)
- Muistiopohjaa pilotoitiin ja parannettiin niiden pohjalta – Pihlajalinnassa tullaan siirtymään uuden muistiopohjan käyttöön neuvotteluissa ensi vuoden aikana

Aloitteen neuvotteluun teki

- ☐ työntekijä
☐ työnantaja
☐ työterveyshuolto
☐ erikoissairaanhoido
☐ eläkevakuutusyhtiö, KELA
☐ muu, kuka _____

Mitä toimenpiteitä tai työjärjestelyjä on jo tehty näiden haasteiden ratkaisemiseksi?

☐ Työnkuvan muutos	☐ Työajan lyhennys
☐ Ergonomian tarkistus	☐ Muu työajan muutos
☐ Apuvälineet	☐ Ammatillisen kuntoutuksen haku
☐ Lisäkoulutus tai opastus	☐ Muu kuntoutus
☐ Työnohjaus	☐ Kuntoutustuki

Tarkenna:

Mahdolliset ratkaisut työhön paluun ja työssä selviämisen tukemiseksi:

Sovitut ratkaisut

Työn muokkaus ja valmiudet

- ☐ Työnkuvan muutos
☐ Ergonomian tarkistus
☐ Apuvälineet
☐ Lisäkoulutus ja opastus
☐ Työnohjaus
☐ Työajan lyhennys
☐ Muu työajan muutos

Kuntoutus

- ☐ Ammatilliseen kuntoutukseen hakeminen
☐ Muun kuntoutuksen hakeminen

Vastuuhenkilö ja tarkistuspäivämäärä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
 2014–2020

Euroopan unioni
 Euroopan sosiaalirahasto

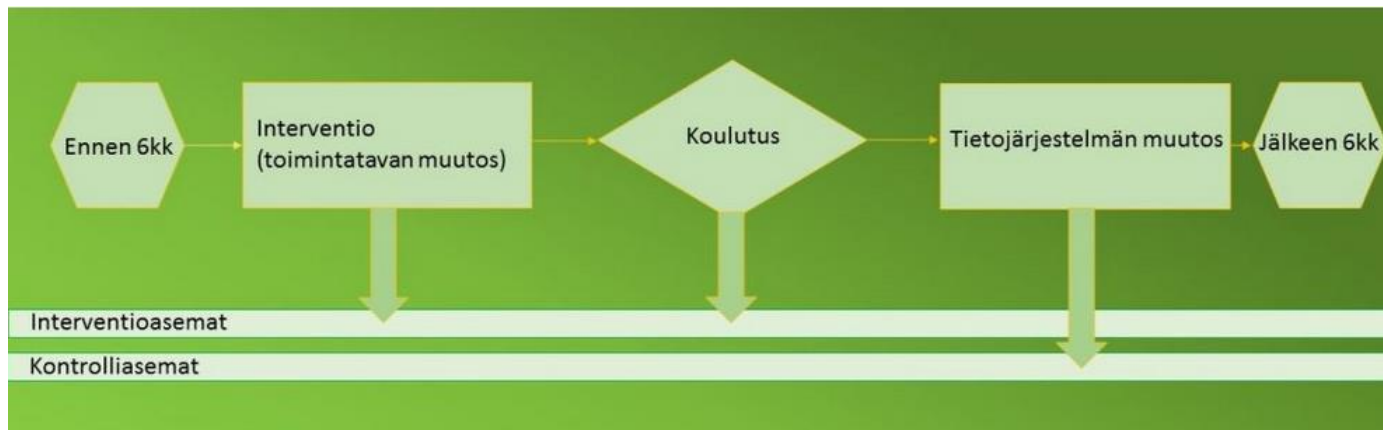
Johtopäätökset

- Työterveysneuvotteluilla vaikutuksia
 - työn muokkaukseen
 - sairauspoissaoloihin
- Työterveysneuvotteluiden rakenteinen kirjaus mahdollistaisi laadun ja vaikuttavuuden seurannan
- Työterveysneuvotteluiden rakenteinen kirjaamismalli ohjaisi myös keskittymään työ- ja toimintakykyyn

Työhön liittyvyyden merkintä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Interventio

Merkintätavan muutos

The diagram illustrates a change in the marking method for the 'Työperäisyyden ja vaikuttavuuden arvio' form. A green arrow points from the old form to the new form.

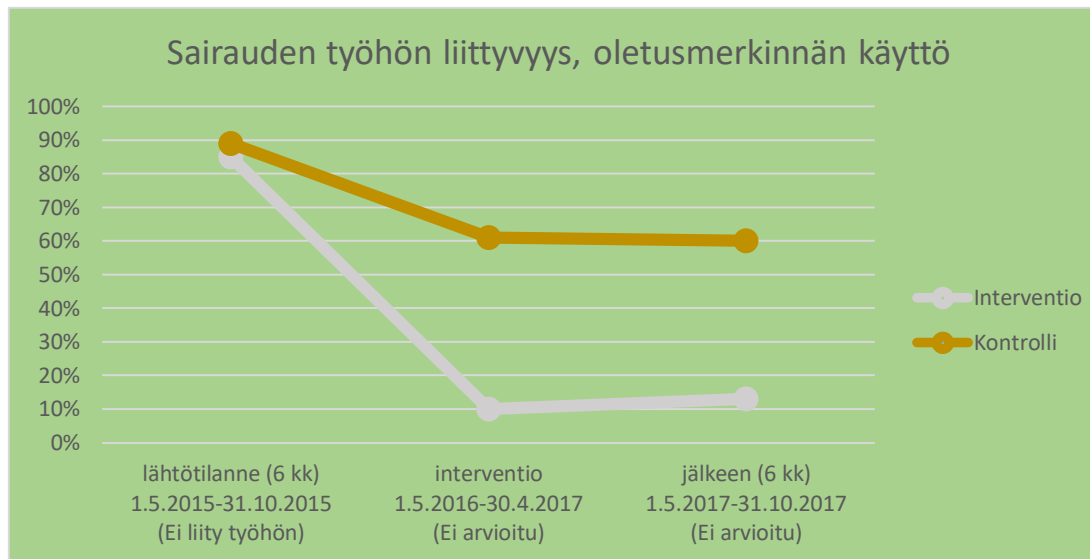
Old Form (Left):

- Käynnin syy työperäinen 0101B**
 - ☐ ei arvioitu
 - ☒ ei liity työhön
 - ☐ työhön liittyvä
- Päädiagnoosi työperäinen J06.9**
 - ☐ ei arvioitu
 - ☒ ei liity työhön
 - ☐ työhön liittyvä
 - ☐ ammattitauti / epäily
 - ☐ työ- tai työmatkatapaturma
- Käynnin syyn vaikutus työkykyyn 0101B**
 - ☐ ei arvioitu
 - ☒ ei vaikutusta
 - ☐ mahdollinen vaikutus
 - ☐ ilmeinen vaikutus
 - ☐ eläkeriski
- Päädiagnoosin vaikutus työkykyyn J06.9**
 - ☐ ei arvioitu
 - ☒ ei vaikutusta
 - ☐ mahdollinen vaikutus
 - ☐ ilmeinen vaikutus

New Form (Right):

- Käynnin syy työhön liittyvä 0101A**
 - ☒ ei arvioitu
 - ☐ ei liity työhön
 - ☐ työhön liittyvä
- Päädiagnoosi työhön liittyvä A09**
 - ☒ ei arvioitu
 - ☐ ei liity työhön
 - ☐ työhön liittyvä
 - ☐ ammattitauti / epäily
 - ☐ työ- tai työmatkatapaturma
- Työkyvyttömyyden uhka lähivuosina 0101A**
 - ☒ ei arvioitu
 - ☐ ei uhkaa
 - ☐ mahdollinen uhka (< 50%)
 - ☐ ilmeinen uhka (> 50%)
 - ☐ eläkeriski ajankohtainen

Koulutuksen vaikutus

Johtopäätökset

- Koulutus tuki muutoksen käyttöönottoa
→ tulokset näyttivät myös säilyvän seuranta-aikana
- Porautuminen raportoinnissa yksilötasolle
→ yksilötason toimet
- Kaikkien työterveyspotilaita hoitavien lääkäreiden koulutus

Kirjallisuutta

- Leskelä R-L, Komssi V, Sandström S, et al. Paljon sosiaali- ja terveystalvaeluja käyttävät asukkaat Oulussa. *Suom Lääkäril* 2013; 68: 3163–3169.
- Blongren J, Virta L. Yksityisen sairaanhoidon kustannukset ja Kela-korvaukset keskittyvät: keitä suurlulutajat ovat. *Suom Lääkäril* 2015; 38: 2419–2424.
- Leskelä R-L, Silander K, Komssi V, et al. Paljon erikoissairanhoidon palveluja käyttävät potilaat. *Suom Lääkäril* 2015; 43: 2865–2872.
- Leskelä R-L, Uimonen T, Virta L, et al. Julkisten , yksityisten ja työterveyshuollon palvelujen vertailu. *Suom Lääkäril* 2017; 72: 355–359.
- Kapiainen S, Seppälä TT, Häkkinen U, et al. Pääkaupunkiseudun erittäin kalliit potilaat. THL Avauksia. 3/2010.
- Vedsted P, Christensen MBB. Frequent attenders in general practice care: A literature review with special reference to methodological considerations. *Public Health* 2005; 119: 118–137.
- Luciano J V, Fernández A, Pinto-Meza A, et al. Frequent attendance in primary care: comparison and implications of different definitions. *Br J Gen Pract* 2010; 60: e49-55
- Smits FT, Brouwer HJ, ter Riet G, et al. Epidemiology of frequent attenders: a 3-year historic cohort study comparing attendance, morbidity and prescriptions of one-year and persistent frequent attenders. *BMC Public Health*; 9. DOI: 10.1186/1471-2458-9-36.
- Neal RD, Heywood PL, Morley S, et al. Frequency of patients' consulting in general practice and workload generated by frequent attenders: Comparisons between practices. *Br J Gen Pract* 1998; 48: 895–898.
- Reid S, Wessely S, Crayford T, et al. Frequent attenders with medically unexplained symptoms: service use and costs in secondary care. *Br J Psychiatry* 2002; 180: 248–253.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kirjallisuutta

- Kersnik J, Scwab I, Vegnuti M. Frequent attenders in general practice: Quality of life, patient satisfaction, use of medical services and GP characteristics. *Scand J Prim Health Care* 2001; 19: 174–177.
- Smits FT, Brouwer HJ, Zwinderman AH, et al. Morbidity and doctor characteristics only partly explain the substantial healthcare expenditures of frequent attenders: a record linkage study between patient data and reimbursements data. *BMC Fam Pract* 2013; 14: 138.
- Bergh H, Baigi A, Fridlund B, et al. Life events, social support and sense of coherence among frequent attenders in primary health care. *Public Health* 2006; 120: 229–36.
- Scaife B, Gill P, Heywood P, et al. Socio-economic characteristics of adult frequent attenders in general practice: secondary analysis of data. *Fam Pract* 2000; 17: 298–304.
- Bergh H, Baigi A, Månsson J, et al. Predictive factors for long-term sick leave and disability pension among frequent and normal attenders in primary health care over 5 years. *Public Health* 2007; 121: 25–33.
- **Reho T, Atkins S, Talola N, et al. Frequent attenders in occupational health primary care – a cross-sectional study. *Scand J Public Health*. 2018. DOI: <https://doi.org/10.1177/1403494818777436>.**
- Liira H, Lidsle A, Vuorna S, et al. ‘Helppoja ja vaikeita tykyjä’ – Työkykypalaverit osallistuneiden näkökulmasta. *Työterveyslääkäri* 2013; 32: 58–64.
- Lappalainen L, Liira J, Lamminpää A, et al. Work disability negotiations: supervisors’ view of work disability and collaboration with occupational health services. *Disabil Rehabil*. 2018. DOI: 10.1080/09638288.2018.1455112.
- **Reho T, Atkins S, Talola N, et al. Työterveysneuvottelut työssä jatkamisen tukena – kuvaileva tutkimus. *Suom Lääkäril* 2018; 73: 1948–1953.**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kiitos!

www.uta.fi/ttavain

tiia.reho@uta.fi

tiia.reho@pihlajalinna.fi

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

